

**TAHAP KESEDARAN PEKERJA TERHADAP ASPEK
KESELAMATAN DAN KESIHATAN PEKERJAAN :
SATU KAJIAN DI TNB JANAMANJUNG SDN. BHD.**

Oleh

NORASYIKIN BINTI ABDUL SANI

**Tesis yang dikemukakan kepada
Pusat Pengajian Siswazah Othman Yeop Abdullah
Universiti Utara Malaysia
Dalam Memenuhi Keperluan Untuk Ijazah Sarjana Sains**

KOLEJ PERNIAGAAN
(College of Business)
Universiti Utara Malaysia

PERAKUAN KERTAS KERJA PROJEK
(Certification of Project Paper)

Saya, mengaku bertandatangan, memperakukan bahawa
(*I, the undersigned, certified that*)

NORASYIKIN BINTI ABDUL SANI (809090)

Calon untuk Ijazah Sarjana

(*Candidate for the degree of*) **MASTER OF SCIENCE (OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH)**

telah mengemukakan kertas projek yang bertajuk

(*has presented his/her project paper of the following title*)

**KAJIAN MENGENAI TAHAP KESEDARAN PEKERJA DI TNB
JANAMANJUNG SDN. BHD. BERHUBUNG DENGAN ASPEK
KESELAMATAN DAN KESIHATAN PEKERJAAN DI TEMPAT KERJA**

Seperti yang tercatat di muka surat tajuk dan kulit kertas projek
(*as it appears on the title page and front cover of the project paper*)

Bahawa kertas projek tersebut boleh diterima dari segi bentuk serta kandungan dan meliputi bidang ilmu dengan memuaskan.

(*that the project paper acceptable in the form and content and that a satisfactory knowledge of the field is covered by the project paper*)

Nama Penyelia : **ENCIK LUKMAN BIN WAN MAT DAUD**
(*Name of Supervisor*)

Tandatangan : _____
(*Signature*)

KEBENARAN MENGGUNAKAN KERTAS PROJEK

Kertas Projek ini dikemukakan sebagai memenuhi sebahagian daripada keperluan pengurniaan Ijazah Sarjana Universiti Utara Malaysia. Saya dengan ini bersetuju membenarkan pihak perpustakaan UUM mempamerkannya sebagai bahan rujukan umum. Saya juga bersetuju bahawa sebarang bentuk salinan sama ada secara keseluruhan atau sebahagian daripada Kertas Projek ini untuk tujuan akademik perlulah mendapat kebenaran Penyelia Kertas Projek atau Dekan Pusat Pengajian Siswazah Othman Yeop Abdullah terlebih dahulu.

Sebarang bentuk salinan dan cetakan bagi tujuan komersil adalah dilarang sama sekali tanpa kebenaran bertulis daripada pengkaji. Pernyataan rujukan kepada penulis dan Universiti Utara Malaysia perlulah dinyatakan jika rujukan ke atas Kertas Projek ini dilakukan.. Kebenaran untuk menyalin atau menggunakan Kertas Projek ini sama ada secara sebahagian atau sepenuhnya hendaklah dipohon melalui:

Dekan Pusat Pengajian Siswazah Othman Yeop Abdullah
Universiti Utara Malaysia
06010, UUM Sintok
Kedah darul Aman

ABSTRAK

Kertas projek ini adalah bertujuan untuk mengkaji tahap kesedaran pekerja di TNB Janamanjung Sdn. Bhd. (TNBJ) berhubung dengan aspek keselamatan dan kesihatan di tempat kerja. TNBJ dipilih sebagai kawasan kajian kerana anggota kerjanya sentiasa terdedah kepada risiko, bahaya dan hazard keselamatan dan kesihatan di tempat kerja seperti kemalangan, habuk arang batu (*coal*) dan kebisingan. Dalam kajian ini, pengkaji telah menggunakan satu pembolehubah tidak bersandar (*dependent variable*) iaitu tahap kesedaran keselamatan dan kesihatan pekerjaan dan tiga pembolehubah tidak bersandar (*independent variable*) iaitu komitmen, penglibatan pekerja dalam Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP) dan latihan keselamatan dan kesihatan pekerjaan yang diikuti. Borang soal selidik telah digunakan sebagai instrumen kajian serta data-data dianalisis dengan menggunakan perisian *Statistical Package for Social Sciences (SPSS) version 19.0*. Hasil kajian menunjukkan bahawa pekerja TNBJ mempunyai tahap kesedaran yang tinggi terhadap keselamatan dan kesihatan pekerjaan. Ketiga-tiga pembolehubah tidak bersandar mempunyai hubungan yang signifikan dalam mempengaruhi tahap kesedaran pekerja dan penglibatan JKKP didapati merupakan pembolehubah yang paling dominan. Adalah dicadangkan agar pihak pengurusan mengekalkan program dan aktiviti keselamatan dan kesihatan pekerjaan sedia ada, agar tahap kesedaran yang tinggi dapat dikekalkan. Selain itu, adalah dicadangkan juga agar kajian lanjutan dijalankan dengan memperluaskan kawasan kajian ke seluruh anak syarikat milik penuh Tenaga Nasional Berhad (TNB). Ini akan dapat meningkatkan bilangan responden dan ketepatan peratusan keputusan yang bakal diperolehi.

ABSTRACT

This paper aims to investigate level of awareness among TNB Janamanjung Sdn. Bhd. (TNBJ) workers in relation to safety and health at work. They were chosen as respondent since they are exposed to risk, danger and hazards in the workplace such as accidents, coal dust and noise. One dependent variable is chosen namely level of awareness of occupational health and safety and three independent variables that is commitment; involvement of employees in Safety and Health Committee and safety and health training attended. Questionnaires have been used as an instrument and Statistical Package for Social Sciences (SPSS) version 19.0 software is used to analyze the data. Through analysis, the results showed that TNBJ's employees have a high level awareness of occupational safety and health. The three independent variables have a significant influence on employee awareness and involvement in Safety and Health Committee were the most dominant variable. TNBJ's Management should ensure occupational safety and health activities to be done regularly in order to sustain high level safety and health awareness among all staffs. For further research, it is recommended to conclude research to expand the study area throughout the wholly owned subsidiary of Tenaga Nasional Berhad (TNB). This will ensure more sample size of respondents and the result accuracy.

PENGHARGAAN

Syukur ke hadrat Ilahi kerana dengan limpah kurnia-Nya maka kertas projek ini dapat disempurnakan dengan jayanya. Sekalung penghargaan dan ucapan terima kasih yang tidak terhingga ditujukan khusus kepada Encik Lukman bin Wan Mat Daud yang telah sudi menjadi penyelia bagi kertas projek ini, bagi memenuhi sebahagian daripada syarat pengijazahan kursus Sarjana Sains (Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan), Universiti Utara Malaysia. Segala nasihat, cabaran dan tunjuk ajar yang diberikan sepanjang menjalankan kajian ini akan saya kenang dan jadikan panduan di masa akan datang.

Saya juga ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan jutaan terima kasih semua pensyarah yang telah banyak membimbing, memberi tunjuk ajar dan memberi sokongan moral sepanjang pengajian sarjana saya di Universiti Utara Malaysia.

Seterusnya ribuan terima kasih diucapkan kepada Tuan Haji Shamsul bin Ahmad, Ketua Pegawai Operasi TNB Janamanjung Sdn. Bhd. yang telah banyak membantu dalam memastikan kertas projek ini disempurnakan dengan jaya. Terima kasih juga diucapkan kepada rakan-rakan kohort 7 Sarjana Sains Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (2011/2012). Akhir sekali, terima kasih yang tidak terhingga diucapkan kepada keluarga yang sentiasa sabar dan memberi sokongan moral untuk memastikan kejayaan kita bersama.

Sekian, terima kasih.

SENARAI ISI KANDUNGAN

MUKA SURAT

PERAKUAN KERTAS KERJA	ii
KEBENARAN MENGGUNAKAN KERTAS PROJEK	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
PENGHARGAAN	vi
ISI KANDUNGAN	vii
SENARAI JADUAL	ix
SENARAI RAJAH	x
BAB 1 PENDAHULUAN	
1.1 Pengenalan	1
1.2 Pernyataan Masalah	7
1.3 Objektif Kajian	11
1.4 Persoalan Kajian	11
1.5 Kepentingan Kajian	12
1.6 Skop Kajian	13
1.7 Batasan Kajian	14
1.8 Organisasi Kajian	14
1.10 Hazard Keselamatan Dan Kesihatan Di TNBJ	17
BAB 2 ULASAN KARYA	
2.1 Pengenalan	21
2.2 Sejarah dan Perkembangan Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	22
2.3 Sejarah dan Perkembangan Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 di Malaysia	23
2.3.1 Era Keselamatan Jentera – 1914 hingga 1952	23
2.3.2 Era Keselamatan Industri – 1952 hingga 1970	24
2.3.3 Era Keselamatan dan Kesihatan Industri –	24
2.3.4 Era Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	24
2.4 Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994	25
2.4.1 Tujuan Penubuhan Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994	25
2.4.2 Prinsip Asas Dalam Penggubalan AKKP 1994	26
2.4.3 Kesan Penubuhan AKKP 1994	28
2.5 Definisi dan Konsep Operasional	28
2.5.1 Kesedaran (<i>Awareness</i>)	28
2.5.2 Pekerja	29
2.5.3 Majikan	30
2.5.4 Keselamatan	30
2.5.5 Kesihatan	32
2.5.6 Bahaya Pekerjaan (<i>Work Hazard</i>)	33
2.5.6.1 Bahaya Fizikal	33
2.5.7 Perlindungan Pernafasan	34
2.5.8 Pendedahan Kepada Kebisingan Pekerjaan	35
2.6 Kajian-Kajian Lepas	36
2.7 Kesimpulan	38

BAB 3	METADOLOGI KAJIAN	
3.1	Pengenalan	40
3.2	Kerangka kajian	40
3.3	Hipotesis Kajian	44
3.4	Rekabentuk kajian	45
3.5	Pembolehubah	46
3.6	Kriteria Pengukuran Pembolehubah	47
3.7	Kedah Pengumpulan Data	48
3.8	Populasi dan Persampelan	49
3.9	Instrument Kajian	50
3.10	Ujian Kebolehpercayaan	51
3.11	Teknik Analisis Data	52
3.12	Kesimpulan	53
BAB 4	DAPATAN DAN PERBINCANGAN KAJIAN	
4.1	Pengenalan	54
4.2	Analisis Taburan Frekuensi	54
	4.2.1 Jawatan	54
	4.2.2 Tempoh Perkhidmatan	55
	4.2.3 Umur	55
	4.2.4 Jantina	56
	4.2.5 Bangsa	56
	4.2.6 Tahap Pendidikan	57
4.3	Pengujian Hipotesis	57
	4.3.1 Hipotesis 1	58
	4.3.2 Hipotesis 2	59
	4.3.3 Hipotesis 3	61
4.4	Perbincangan Dapatan Kajian	63
4.5	Penutup	70
BAB 5	KESIMPULAN DAN CADANGAN	
5.1	Pengenalan	71
5.2	Kesimpulan	71
5.3	Cadangan	74
5.4	Cadangan Kajian Lanjutan	75
5.5	Penutup	76
	LAMPIRAN	
	Lampiran A : Struktur Organisasi Eksekutif TNBJ	
	Lampiran B : Struktur Organisasi Bukan Eksekutif	
	Lampiran C : Borang Soal Selidik	

SENARAI JADUAL

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
Jadual 1.1	Pampasan yang Dibayar Akibat Kemalangan Industri, 2001-2005	5
Jadual 1.2	Statistik Kemalangan Industri Di Malaysia Bagi Tahun 1995-2000	9
Jadual 1.9	Jaduan Tahap Pendedahan Pekerja Terhadap Kebisingan yang Dibenarkan Mengikut OSHA	20
Jadual 3.9	Taburan Soalan Kajian	51
Jaduan 3.10	Jadual Pekali Saiz Crobach Alpha	52
Jadual 3.10.1	Jadual Keputusan Ujian Kebolehpercayaan	52
Jadual 4.2.1	Jadual Analisis Tabuan Frekuensi- Jawatan	54
Jadual 4.2.2	Jadual Analisis Tabuan Frekuensi- Tempoh Perkhidmatan	55
Jadual 4.2.3	Jadual Analisis Tabuan Frekuensi- Umur	55
Jadual 4.2.4	Jadual Analisis Tabuan Frekuensi- Jantina	56
Jadual 4.2.5	Jadual Analisis Tabuan Frekuensi- Bangsa	56
Jadual 4.2.6	Jadual Analisis Tabuan Frekuensi- Tahap Pendidikan	57
Jadual 4.3.1	Jadual Korelasi Pearson-Komitmen	58
Jadual 4.3.2	Jadual Korelasi Pearson-JKKP	59
Jadual 4.3.3	Jadual Korelasi Pearson-Latihan	61

SENARAI RAJAH

SENARAI RAJAH		MUKA SURAT
Rajah 1.8	Pecahan Pekerja TNBJ	16
Rajah 1.8.1	Struktur Organisasi Pengurusan Tertinggi TNBJ	17
Rajah 3.2.1	Kerangka Konseptual Kajian-Wan Rosmini	41
Rajah 3.2.2	Kerangka Konseptual Kajian- Durrishah	42
Rajah 3.2.3	Kerangka Konseptual Kajian	43
Rajah 3.2.4	Carta Alir Metodologi Kajian	44

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 PENGENALAN

Peranan keselamatan dan kesihatan pekerjaan di Malaysia telah bermula sejak 120 tahun yang lalu, iaitu pada akhir abad ke-19. Bermula dengan keselamatan dandang dan kemudiannya keselamatan jentera, ini diikuti dengan keselamatan industri, keselamatan dan kesihatan industri dan akhir sekali meliputi aspek keselamatan dan kesihatan pekerjaan yang merangkumi semua bidang pekerjaan.

Pada masa kini kesedaran pihak majikan terhadap keselamatan dan kesihatan pekerja semakin meningkat. Pelbagai usaha telah dilakukan bagi memastikan pekerja sentiasa berada dalam keadaan selamat dan sihat semasa berada di tempat kerja dan semasa melaksanakan tugas yang diberikan.

Statistik yang disediakan oleh Kementerian Sumber Manusia menunjukkan penurunan kes kemalangan di tempat kerja daripada 81,000 kes yang dicatatkan pada tahun 2002, menurun kepada 80,000 kes pada tahun 2003. Bilangan ini adalah bersamaan nisbah 9.2:1,000 pekerja yang terlibat dalam kemalangan di tempat kerja pada tahun 2002, menurun kepada 7.7:1,000 pekerja pada tahun 2003. Sungghpun begitu, Kementerian Sumber Manusia mensasarkan kadar kemalangan di tempat kerja dapat diturunkan kepada 3:1,000 pekerja, menyamai kadar yang telah dicatatkan oleh negara-negara

The contents of
the thesis is for
internal user
only

RUJUKAN

Ahmad Nazri Hj. Abdul Azid, Juhary Hj. Ali and Roselina Ahmad Saufi. (1999). *Factors influencing the implementation of occupational safety and health in the electronics and electrical industry*. Adian Academy of Management Conference Prosiding, Kuala Terengganu, Malaysia.

Cohen J. M. and Peterson R.D. (1996). *The complete guide to OSHA compliance*. New York: Lewis Publishers.

Dzulkifli Abdul Razak. (2000, May 3). Need to focus on ‘workplace toxic effects’ on women. *New Straits Times-Management Times*

Goetsch, D.L. (1996). *Occupational safety and health in the age of high technology for technologists, engineers and managers*. Second edition, New Jersey: Prentice Hall.

Hamisah Hamid. (2000). *Training scheme will boost skills of foundry workers*. Business Times.

Hawkins, D.I., and Tull, D.S. (1993). *Marketing research measurement and method*. 6th edition, New York: Macmillan Publishing Company.

Hommedi A.H. (1985). *Industrial and occupational safety health and hygiene*. New Delhi: Indian bibliographies Bureau.

Howells R. and Barrett B. (1995). *Cases & materials on occupational health and safety law*. Great Britain: Cavendish Publishing Limited.

Isu-isu kesihatan dan keselamatan pekerjaan di Malaysia. (1994). MTUC-ICFTU Kuala Lumpur.

Ivancevich, J.M. (1998). *Human resource management*. Boston: Irwin McGraw-Hill.

Juhary Mohd Ali. (2000). *Personal communication*. Universiti Utara Malaysia, Sintok: Mei 2000

Jukka Takala & Isaac Obadia. (1997). *International dimension of occupational and environmental health* (8/5, 1997, 97–198). Global and regional initiatives, Environmental Management and Health.

Khoo, O.T. & D’Souza E.J. (1961). Granite quarrying and silicosis – being a report of silicosis in a granite quarry in Singapore. *Med. J. Malaya* 16(1): 46

Laporan Statistik Tahunan pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO), 2008.

Lee Lan Thye .(1999). *Usah abai keselamatan*. Berita Harian Oktober 1999

Lee Lam Thye. (2000, July 10). *Pengurusan baik jamin keselamatan pekerja*. Berita Harian.

Mac Collum. (1995). *Construction safety planning*. New York: Van Nostrand Reinhold.

Malaysia : Statistik pemburuhan dan sumber manusia. (1997). Kuala Lumpur: Kementerian Sumber Manusia.

Mahathevan, R. (1991). *Safety At Work in Malaysia: An Anthology of Current Research*. Institute of Advance Studies, Seminar Proceedings PRO No. 6, University of Malaya, Kuala Lumpur.

Mike Buttolph. (1999). *Styles of safety practice*. The Safety & Health Practitioner. 17(3), 31-38.

Mohamad Isa Azhari. (2000). *Personal communication*. Politeknik Sultan Abdul Halim Muadzam Shah, Kedah.

Nedun Che Lian. (1999). *Occupational safety management and health awareness research in Tatsumori (M) Sdn. Bhd. : a case study*. Faculty of Business Management, Universiti Kebangsaan Malaysia.

Noor, H.I. (1988). *Silicosis among granite quarry workers Selangor. Malaysia*. Dissertation for M. Sc. Occupational Medicine, National University of Singapore.

O'Brien, J.A. (1999). *Management information systems*. Fourth edition. Irwin McGraw-Hill.

Occupational Safety and Health Act 1994 (act 514) and Regulations. (1998). Kuala Lumpur: International Law Book Services.

Owens, G.R. (1970). *Organizational behavior in education*. Third edition. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Payne, M. (1998). "Do employhees know best?" Safety & Health, 137(2), p.15

Peterson, D. Safety management 2000. Professional Safety, Jan 2000, 45(1), 16 – 19.

Polestico, R. & Alto, R.C. (1999). *In-Country programme on data analysis in TET using SPSS*. Colombo Plan Staff College for Technician Education Manila, Philippines.

Rampal, K.G. Mineral Dust. (1991). *Safety At Work in Malaysia: An Anthology of Current Research*. Institute of Advance Studies. Seminar Proceedings PRO No. 6, University of Malaya, Kuala Lumpur.

- Ridley J. (1994). *Safety at work*. Fourth edition. Oxford: Butterworth–Heinemann Ltd.
- Rob Strange. (1999). *Management, change and development*. The Safety and Health Practitioner. 17(11), 38–39.
- Robbins, P.S. (1998). *Organizational behavior*. Eighth edition. New Jersey: Prentice-Hall International, Inc.
- Steiner, G.A. & Steiner, J.F. (1991). *Business, government and society. A managerial perspective text and cases*. Sixth edition. New York: McGraw-Hill, Inc.
- Morris, S. & Willcocks, G. (1996). *Preventing accidents and illness at work, health and safety in practice*. London: Pitman Publishing.
- Sato, T (1193, Dec 1). *EIA manual: Basic knowledge on noise*. Japan International Cooperation agency.
- Sekaran, U. (2000). *Research methods for business*. Third edition. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Atkinson, W. (1999, Nov). *Safety incentive programs: How to make them work*. Occupational Hazards. 61(11), 85 – 88.
- William Atkinson. (1999). *Is your mill doing a good job in safety and workers' compensation?* Pulp and paper. San Francisco: 73(6), 70-71.
- Zakaria Ismail. (2000). *Personal communication*. Universiti Utara Malaysia, Sintok, Kedah. Mei 2000